

Κουλτούρα ακύρωσης και social media

Τρις Γλυκερία Ρουμπόπουλος Α.Μ. 1567202100200

Μαρία-Νικολέτα Μυλωνά Α.Μ. 1567202100275

Αναστασία Νικολακοπούλου Α.Μ. 1567202100110

Μαρίνα Παπουτσογιαννοπούλου Α.Μ. 1567202100215

ΨΧ16: Πολιτική Ψυχολογία

Τμήμα Ψυχολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Χειμερινό Εξάμηνο 2024-2025

Περίγραμμα

- ΟΡΙΣΜΟΙ
- ΑΚΤΙΒΙΣΜΟΣ
- ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
- ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

CANCEL
CULTURE

Ορισμοί

- **Cancel culture:** Η κουλτούρα ακύρωσης είναι ένα πολιτισμικό φαινόμενο στο οποίο ένα άτομο που θεωρείται ότι έχει ενεργήσει με μη αποδεκτό τρόπο, περιθωριοποιείται, μποϊκοτάρεται, απομονώνεται ή δέχεται επιτίθεση, συχνά με την υποστήριξη των κοινωνικών μέσων. Αυτή η απομόνωση μπορεί να επεκταθεί σε κοινωνικούς ή επαγγελματικούς κύκλους με τα περισσότερα γνωστά περιστατικά να αφορούν διάσημους. Όσοι υποβάλλονται σε αυτήν την απομόνωση λέγεται ότι έχουν "ακυρωθεί".

Ορισμοί

- **Politically correct:** Κάποιος που είναι πολιτικά ορθός πιστεύει ότι η γλώσσα και οι ενέργειες που θα μπορούσαν να είναι προσβλητικές για άλλους, ιδιαίτερα αυτές που αφορούν το φύλο, τη φυλή και τη σεξουαλικότητα, θα πρέπει να αποφεύγονται.
- **“Woke” culture:** Η "κουλτούρα του woke" αναφέρεται στην ενσυναίσθηση και την ενεργή προσοχή σε σημαντικά γεγονότα και ζητήματα, ιδιαίτερα αυτά που σχετίζονται με τη φυλετική και κοινωνική δικαιοσύνη. Ο όρος προήλθε από τα Αφροαμερικανικά Αγγλικά και απέκτησε ευρεία χρήση από το 2014, στο πλαίσιο του κινήματος Black Lives Matter.

Ακτιβισμός

Κουλτούρα ακύρωσης

- *Αρχικά:* Εργαλείο κοινωνικής δικαιοσύνης (π.χ. για τα κινήματα Me Too, Black Lives Matter), ψηφιακό κοινωνικό κίνημα.
- *Αργότερα:* Μέσο λογοκρισίας, οδηγεί στον ιδεολογικό εκφοβισμό, στη δαιμονοποίηση απόψεων και ομιλητών και στην αυτολογοκρισία.

Κοινωνικά Δίκτυα

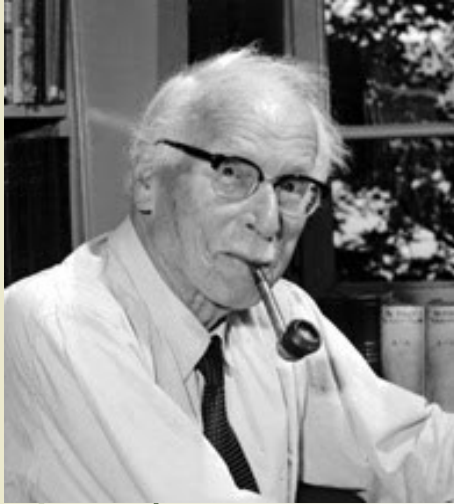
- *Αρχικά:* Μέσο μετάδοσης διαφορετικών πολιτικών και κοινωνικών απόψεων.
- *Αργότερα:* Εταιρείες και αλγόριθμοι φλιτάρουν πληροφορίες, ώστε τα άτομα να βρίσκονται αντιμέτωπα μόνο με πληροφορίες και ειδήσεις που ταιριάζουν με τα ενδιαφέροντά τους.

Ψυχολογική διάσταση

Πώς επηρεάζει το άτομο η κουλτούρα ακύρωσης;

- ▶ Σύμφωνα με μια έρευνα στις Φιλιππίνες το 2023, η κουλτούρα ακύρωσης δημιουργεί φόβο για έκφραση στο διαδίκτυο, λόγω της πιθανότητας αρνητικής κριτικής.
- ▶ Υπάρχει υψηλή συσχέτιση της κουλτούρας ακύρωσης με το άγχος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, την κατάθλιψη, τη χαμηλή αυτοεκτίμηση και με συναισθήματα απομόνωσης και αποξένωσης.
- ▶ Τα άτομα που βιώνουν την κουλτούρα ακύρωσης έχουν αμφιβολίες για τις δεξιότητες και τις απόψεις τους και αποφεύγουν κοινωνικές συναντήσεις για να μη λάβουν αρνητικό σχολιασμό.

Ψυχολογική διάσταση

<http://2day.sweetsearch.com/carl-jung-founder-of-analytical-psychology/>

Γιατί οδηγείται κάποιος στην "ακύρωση";

Carl Jung

- ▶ «Σκιά»: Η σκοτεινή πλευρά της προσωπικότητας βρίσκεται στο ασυνείδητο και περιλαμβάνει συναισθήματα όπως τον εγωισμό, τον εκνευρισμό, τον σεξουαλικό πόθο και την αλαζονεία.
- ▶ Άρνηση αποδοχής αυτής της πλευράς → η κουλτούρα ακύρωσης δρα ως η σκοτεινή πλευρά των ατόμων που προβάλλεται αυθόρμητα στους άλλους.

(Freud, μηχανισμός άμυνας: προβολή)

Mueller (2021)

- ▶ Ανάγκη για άμεση απολογία, διερεύνηση του χαρακτήρα.

Πολιτική Διάσταση

Πολιτική Ταυτότητα

- Η στάση απέναντι στην κουλτούρα ακύρωσης διαμορφώνεται περισσότερο από την κομματική τοποθέτηση, παρά από τις ιδεολογικές και πολιτικές πεποιθήσεις (Diether et al., 2024).
- Οι κομματικές αρχές καθορίζουν για το αν μια πράξη ακύρωσης είναι αποδεκτή ή όχι ανάλογα την περίπτωση (κομματισμός).
- Οι προοδευτικοί τείνουν να συμμετέχουν περισσότερο στην κουλτούρα ακύρωσης. Επιρροή όμως και από την κυρίαρχη κουλτούρα κάθε κοινωνίας (τα ηνία της ακύρωσης μετατίθενται τόσο στους πιο φιλελεύθερους όσο και στους πιο συντηρητικούς).
- Στις φιλελεύθερες δυτικές κοινωνίες οι δεξιοί ακαδημαϊκοί αισθάνονται να αντιμετωπίζονται εχθρικά, ενώ αντίστοιχα στις αναπτυσσόμενες κοινωνίες οι αριστεροί ακαδημαϊκοί κάνουν λόγο για επιδείνωση της κουλτούρας ακύρωσης (επιρροή κοινωνικού πλαισίου).

Η κουλτούρα ακύρωσης ως εργαλείο πολιτικής

- ▶ Χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για στοχοποίηση πολιτικών αντιπάλων (Heikkilä, 2017).
- ▶ Στοχευμένη χρήση του X (Twitter) από αυταρχικά καθεστώτα και πολιτικές ομάδες με σκοπό να τεθούν εμπόδια στην κοινωνική δικαιοσύνη.
- ▶ Οι πολιτικοί εργαλειοποιούν την ακύρωση τόσο για υποστήριξη τους όσο και για να ασκήσουν αντιπολίτευση κατευθύνοντας το κοινό σε διαφορετικές ερμηνείες ανάλογα με τις δράσεις τους (Diether et al., 2024).

Απόψεις σχετικά με το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο

- Ο νεοφιλελευθερισμός αυξάνοντας τις ανισότητες και τις οικονομικές αδικίες έχει οδηγήσει στην ανάδυση της κουλτούρας ακύρωσης (Simons, 2021). Η κουλτούρα ακύρωσης μπορεί να θεωρηθεί ως αντίδραση στις ανισότητες που δημιουργούνται από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές.
- Ο καπιταλισμός ωθεί την κουλτούρα ακύρωσης με την εμπορευματοποίηση των προοδευτικών αξιών (Lewis, 2020).
- Η πολιτική στη σύγχρονη κοινωνία δεν περιορίζεται χωρικά και χρονικά λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας (Simons, 2021). Αυτό βοηθάει την κουλτούρα ακύρωσης να επηρεάζει και τον πολιτικό χώρο.

CANCEL CULTURE

Cancel culture refers to the practice of withdrawing support for individuals or organizations after they have been accused of objectionable behavior.

LEFT-WING EXAMPLES

The following are examples of people and groups who have been subject to attempted cancellation by **left-wing** groups:

- 1 J.K. Rowling
- 2 Donald Trump
- 3 Joe Rogan
- 4 Rosanne Barr
- 5 John Greene's books

RIGHT-WING EXAMPLES

The following are examples of people and groups who have been subject to attempted cancellation by **right-wing** groups:

- 1 Colin Kaepernick
- 2 Ellen DeGeneres
- 3 The Dixie Chicks
- 4 Michael Moore
- 5 Communist sympathizers

Παράδειγμα

► «Οι Διάσημοι Που Έχουν Ακυρωθεί το 2024»

Η Kim Kardashian έχει ακυρωθεί αρκετές φορές, αλλά η τελευταία της ακύρωση προήλθε από το κίνημα «Block Out 2024». Αυτό το κίνημα καλεί τους χρήστες των κοινωνικών μέσων να μπλοκάρουν διάσημους που θεωρούνται ότι δεν χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες τους για να μοιραστούν αρκετό υλικό υπέρ της Παλαιστίνης.

Παραδόξως, η ηθοποιός Susan Sarandon αντιμετωπίζει επίσης εκκλήσεις για την ακύρωσή της. Μετά την τοποθέτησή της σε εκδήλωση υπέρ της Παλαιστίνης, υποστηρικτές του Ισραήλ την χαρακτήρισαν αντισημίτισσα και ζήτησαν να τεθεί στη μαύρη λίστα.

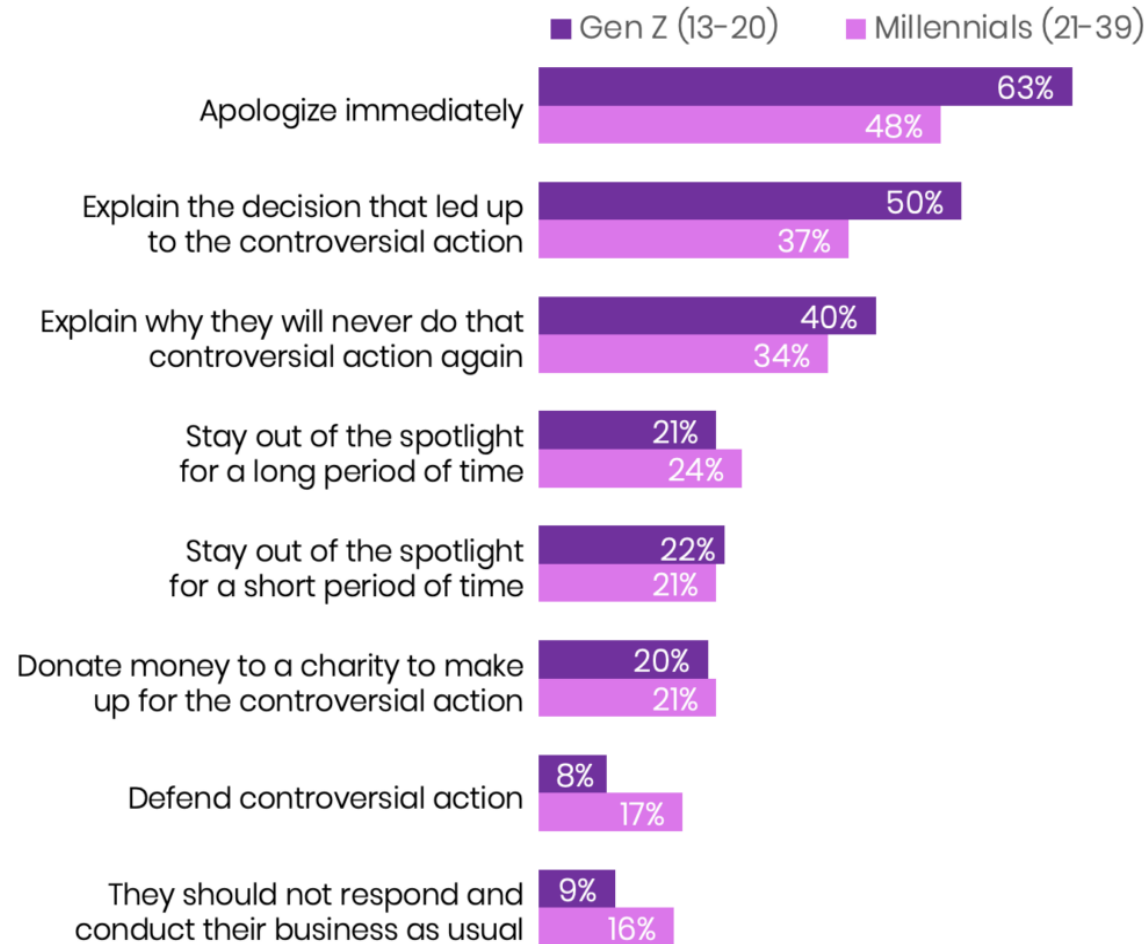
[The Celebrities Who've Been Canceled in 2024 \(So Far\) - The Quick Report](#)

Η Dua Lipa δεν είναι άγνωστη στις αντιπαραθέσεις, καθώς έχει αντιμετωπίσει επικρίσεις για δηλώσεις της σχετικά με το Κόσοβο και τη Σερβία. Αυτές τις μέρες, δέχεται κριτική από χρήστες των κοινωνικών μέσων για ένα βίντεο από το 2014, στο οποίο τραγουδά “τη λέξη που αρχίζει με n-” (negro).

Η Jenna Ortega επίσης βρέθηκε στο κέντρο διαμάχης όταν κυκλοφόρησαν φωτογραφίες της να πίνει κρασί και να καπνίζει τσιγάρα στο Λονδίνο. Πολλοί επέκριναν τη νεαρή ηθοποιό για το γεγονός ότι έπινε και κάπνιζε κάτω από την ηλικία των 21, παρόλο που και τα δύο είναι νόμιμα για 18χρονους στο Ηνωμένο Βασίλειο.

When a celebrity gets cancelled for a controversial action, how should that celebrity respond?

Source: YPulse Survey Data | fielded June 3rd, 2021 to June 15th, 2021 among 1000 13-39-year-olds

Συμπεράσματα

- Αρνητικά: 1. Η «ακύρωση» δεν έχει προθεσμία παραγραφής.
2. Η ποινή συχνά δεν είναι αντίστοιχη με το «έγκλημα».
3. Η κουλτούρα της ακύρωσης λειτουργεί επιλεκτικά.
4. Το πλήθος μπορεί να είναι λάθος.
- Θετικά: 1. Δίνει στο κοινό πρόσβαση στη δικαιοσύνη.
2. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να φέρει στην επιφάνεια κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα.
3. Λειτουργεί ως αποτρεπτικός παράγοντας.
4. Προάγει την υπευθυνότητα.
5. Δίνει φωνή σε αυτούς που δεν έχουν φωνή.

Βιβλιογραφία

- Αλέκου, Έ. (2023). Η Ανάδυση της Κουλτούρας της Ακύρωσης, μιας κουλτούρας που δεν ξεχνά και δε συγχωρεί...ή μήπως το κάνει;. *Pro Justitia*, 6. <https://doi.org/10.26262/pj.v6i0.9795>
- Bouvier, G. (2020). Racist call-outs and cancel culture on Twitter: The limitations of the platform's ability to define issues of social justice. *Discourse, Context & Media*, 38, 100431. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2020.100431>
- Burmah, L. S. (2021). *The curious cases of cancel culture* [Master's thesis, California State University at Saint Bernardino].
- Celentano, D. (2021, April). Cancel Culture: The Good, The Bad, and The Ugly. *The Science Survey*. Retrieved from <https://thesciencesurvey.com/editorial/2021/04/20/cancel-culture-the-good-the-bad-and-the-ugly/>
- Diether, E., Yi, S., Argyle, L., & Bushy, E. (2024). The political psychology of cancel culture: Value framing or group identity?. *Political Research Quarterly*, 77(4), 1130–1145. <https://doi.org/10.1177/10659129241261374>
- Fahey, D. C. (2023). *Principled or Partisan? The Effect of Cancel Culture Framings on Support for Free Speech*. Sage.
- Heikkilä, N. (2017). Online antagonism of the alt-right in the 2016 election. *European Journal of American Studies*, 12(2), 5. <https://doi.org/10.4000/ejas.12140>
- Hidy, K. M. (2021). *The Speech Gods Freedom of Speech, Censorship and Cancel Culture in the Age of Social Media*. Washburn University School of Law.
- Infante, M., Aguilar, A. M., Cruz, R., Fernandez, A. M., Rivera, C. E., & Tapat, M. R. (2023). *Cancel culture and social media anxiety among selected young adults: A phenomenological study* [Bachelor's thesis. San Mateo Municipal College].

Βιβλιογραφία

- Jahanbin, N. (2022). The significance in diminishing shame culture: An analysis on cancel culture. *The NCHC Journal of Undergraduate Research and Creative Activity*. <https://nchcureca.com/the-significance-in-diminishing-shame-culture-an-analysis-on-cancel-culture/>
- Lewis, H. (2022). How capitalism drives cancel culture. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2020/07/cancel-culture-and-problem-woke-capitalism/614086>
- Mueller, T.S. (2021). Blame, then shame? Psychological predictors in cancel culture behavior. *The Social Science Journal*, 1–14. <https://doi.org/10.1080/03623319.2021.1949552>
- Norris, P. (2020). *Closed Minds? Is a 'Cancel Culture' Stifling Academic Freedom and Intellectual Debate in Political Science?* HKS Working Paper No. RWP20-025. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3671026>
- Norris, P. (2021). Cancel culture: Myth or reality? *Political Studies*, 71(1), 145–174. <https://doi.org/10.1177/00323217211037023>
- Palomares, M.-A., Dumlao, R. S., Cabacungan, L. J. R., Acera, A., Ancheta, W. M. V., Gelacio, R. R., Martin, B. M., Abordo, C. B., Aglugub, R. B., & Balmaceda, D. Z. (2022). Cancel culture: A case study on the experiences of “called out” person in social media. *International Journal of Arts, Sciences and Education*, 3(1), 121-142.
- Segado-Boj, F., & Diaz-Campo, J. (2020). Social media and its intersections with free speech, freedom of information and privacy. An analysis. *Icono 14*, 18(1). <https://dx.doi.org/10.7195/ri14.v18i1.1379>
- Simons, G. (2021). Role of social media in amplifying neo-liberal cancel culture. *Transatlantic Policy Quarterly*, 20(3), σσ. 71-79.
- Woke (n.d.). In *Cambridge Dictionary*. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/woke>
- Woke (n.d.). In *Merriam-Webster*. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/woke>